

Mladá kultura

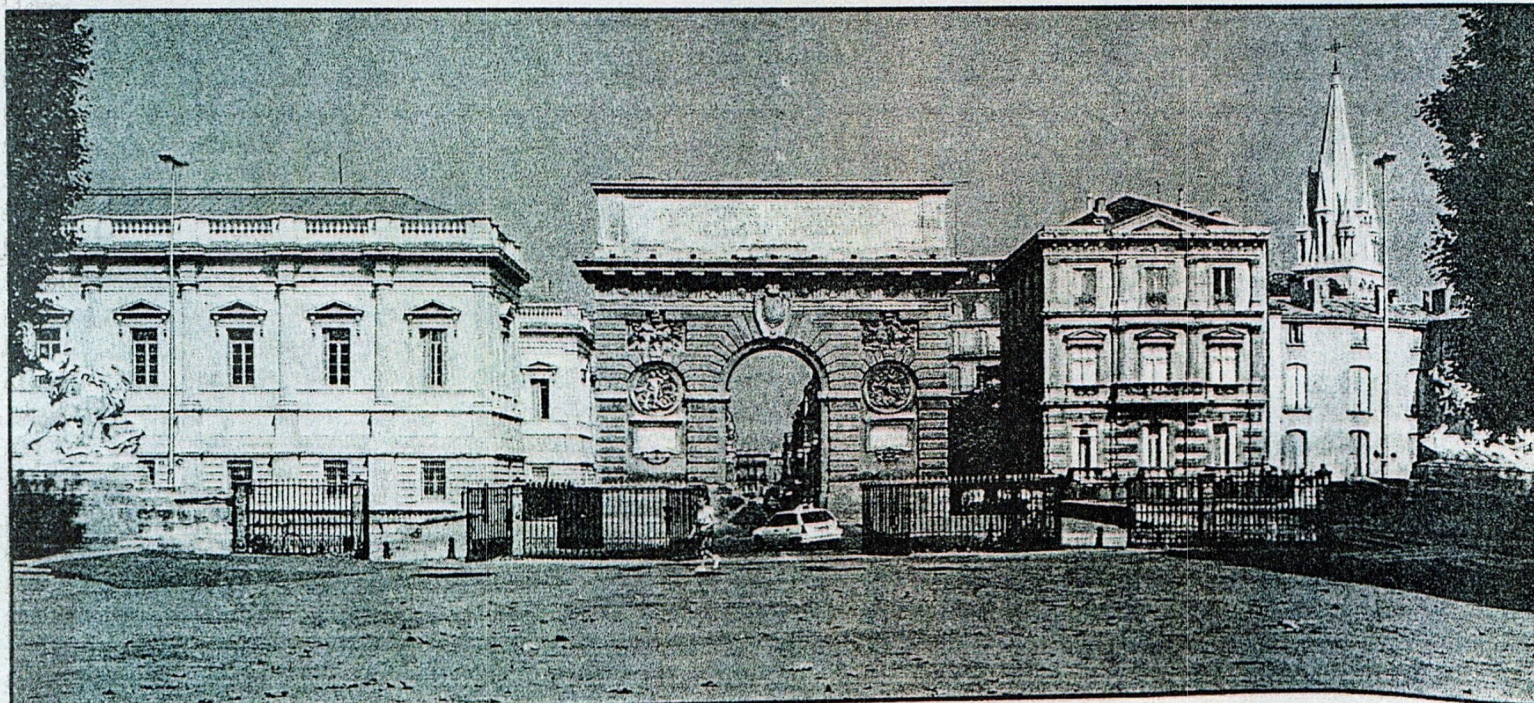
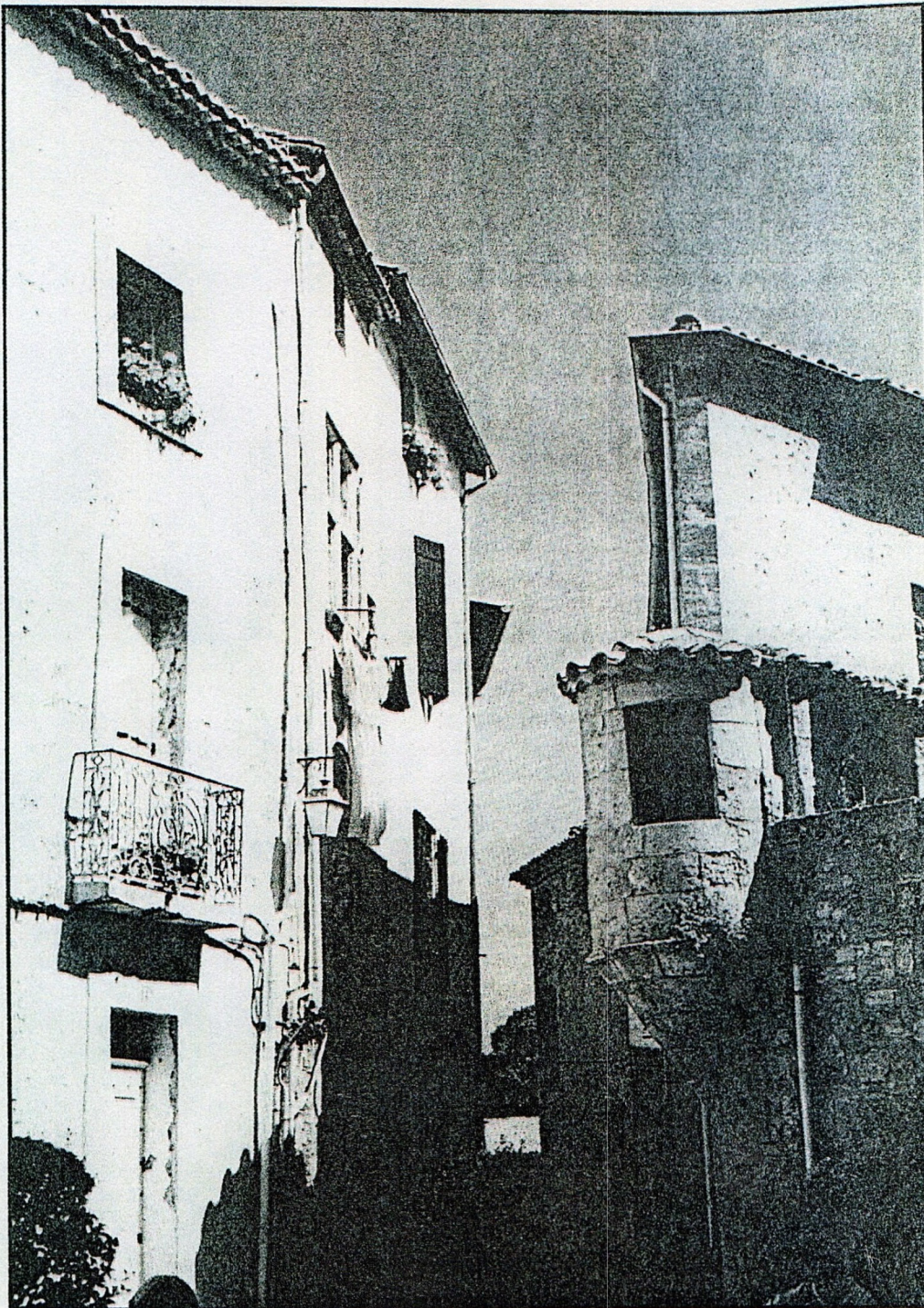
NAPŘÍČ HRANICEMI I V MÍSTĚ

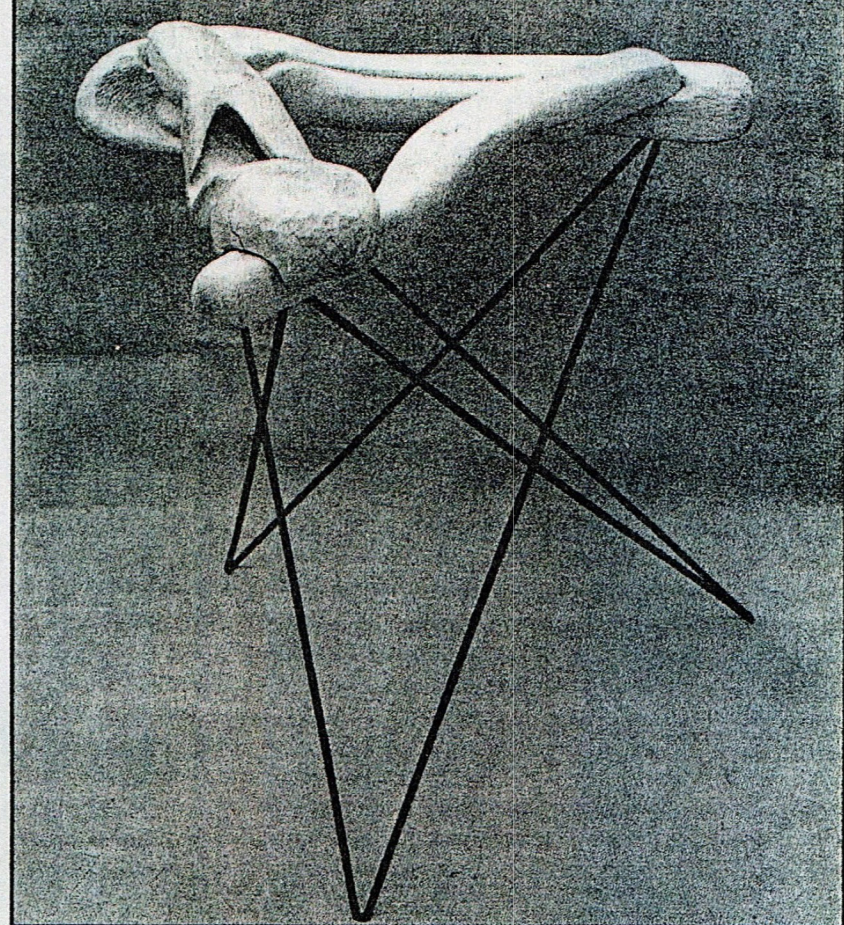
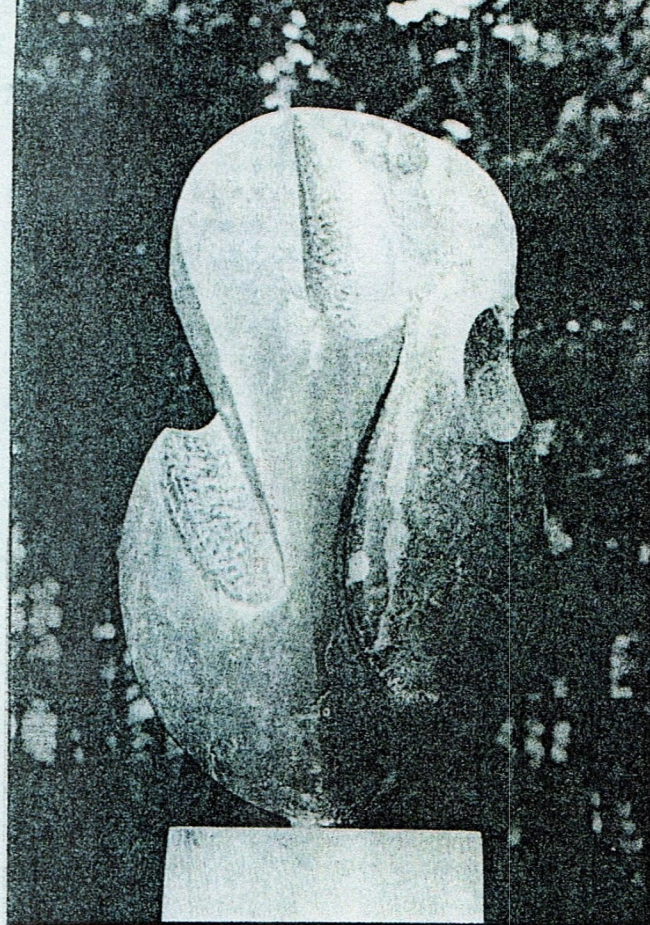
Jana Křížová

O francouzsko-německé organizaci mládeže O. F. A. J. - *Office franco-allemand pour la Jeunesse (Deutsch-Französisch Jugendwerk)*, založené před 30 lety - se u nás zatím takřka neví¹⁾. Jejím posláním je vzájemné poznání a konkrétním výsledkem např. to, že se skupina mladých pražských výtvarníků mohla podrobněji seznámit s fungujícím systémem podpory kultury ve Francii. Organizace je subvencovaná oběma státy (Francie, Německo) a působí nejen v oblasti kultury a umění, ale také sociologie a geografie, zasahuje do problematiky sociální, do sféry komunikace ap. Pro mladé lidi pořádá setkání, která většinou tematicky souvisí s místem konání a do jejichž programu jsou zařazovány i aktuální problémy společnosti. Původním cílem této organizace bylo vytvářet neformální, konkrétní kontakty mezi mládeží obou zemí a napomáhat tak k překonání dlouhodobých poválečných syndromů. V současnosti však aktivita O. F. A. J. tento rámec daleko přesahuje a za dobu její existence se různých „setkávacích“ programů zúčastnilo několik milionů

blemanie
kace
Kčene

- 1/ Ulice v Montpellier
- 2/ Montpellier, vítězný oblouk

↑ 3/ Martin Slovák: *Housle, mramor*,
v. 135 cm, 1989 / *Violin, marble/ Geige, Marmor*

↗ 4/ Jana Křížová: *Dialog, dřevo, kov*,
v. 100 cm, 1992-93 / *Dialogue, wood, metal /*
Dialog, Holz, Metall

mladých lidí z celé Evropy. Jen v r. 1992 se uskutečnilo přes 60 festivalů, přehlídek ap.²⁾ Po sjednocení Německa bylo více programů věnováno poznávání nových východních německých zemí. Aktivita O. F. A. J., zejména její francouzské části, však směřuje ještě dál, snaží se o navázání konkrétních vztahů s dalšími zeměmi bývalého východního bloku.

: V průběhu jednoho roku (červenec 92 - červen 93) se tak uskutečnil projekt Setkávání mladých umělců ze tří zemí - Francie, Německa a České republiky, který zahrnoval: stáž v Montpellier (červenec 92), stáž v Drážďanech (duben 93), stáž v Praze (květen 93) s výstavou Salon francouzsko-německo-českého umění (8. 5.-7. 6. 1993, Gröbeova vila).

: Velmi atraktivní pro naši pražskou skupinu (stejně jako pro kolegy z Drážďan) byla stáž v Montpellier, hlavním městě regionu Languedoc-Roussillon, která nám umožnila poznat i celou tuto historicky bohatou, geograficky zajímavou a kulturně velice aktivní oblast³⁾. Jsou-li setkání mládeže organizovaná O. F. A. J. svázána s místem konání, není to samoúčelné - každé

umění i kultura má své lokální kořeny, důvod vzniku či inspirace. Hlavní myšlenkou je spojit oba tyto aspekty: nejprve poznat prostředí a poté výsledky jeho vlivu na formování člověka a jeho činnosti. Proto i my jsme zpočátku věnovali několik dní seznámení s regionem obecně, následovala krátkodobá stáž v ateliérech místních umělců a závěr pobytu patřil konfrontacím, kdy jsme si všimli zejména praxe místní kultury.

: Za začátek kulturní sezony v této oblasti je považován měsíc červen a hlavní programy trvají až do konce září. Překvapilo nás, že i v nejmenším městečku bylo možné navštívit zajímavou výstavu, vyslechnout pěkný koncert apod. Pro pochopení toho, proč ve Francii úspěšně funguje právě místní kultura, je nutné alespoň stručně naznačit organizační principy.

: V čele každého regionu (jakési obdoby našeho někdejšího „kraje“) stojí prefektura (*la Préfecture*), v jejímž rámci pracuje Regionální ředitelství kulturních záležitostí (*Direction Régionale des Affaires Culturelles*). Každý region zahrnuje několik departementů (okresů), vždy s vlastní Generální radou (*Le*

Conseil Général). Ta sice podléhá prefektuře, ale je v přímém kontaktu především se svým departementem. Navíc má velmi členité kulturní oddělení, které zaznamenává, podchycuje a významně podporuje mladé umělce a místní aktivity již přímo v praxi. Odborníci pro hudbu, tanec, výtvarné umění, fotografii a další výtvarné obory rozhodují např. i o finanční podpoře při vydávání katalogů a o dalších formách dotací⁴⁾. K většině vybraných akcí vydává sama Generální rada plakát. V regionu působí i další státní orgány zasahující do oblasti umění a kultury přímým vstupem. (Naši stáž v Montpellier např. zajišťovalo regionální ředitelství ministerstva mládeže, přičemž účast českých umělců byla hrazena z prostředků O. F. A. J.).

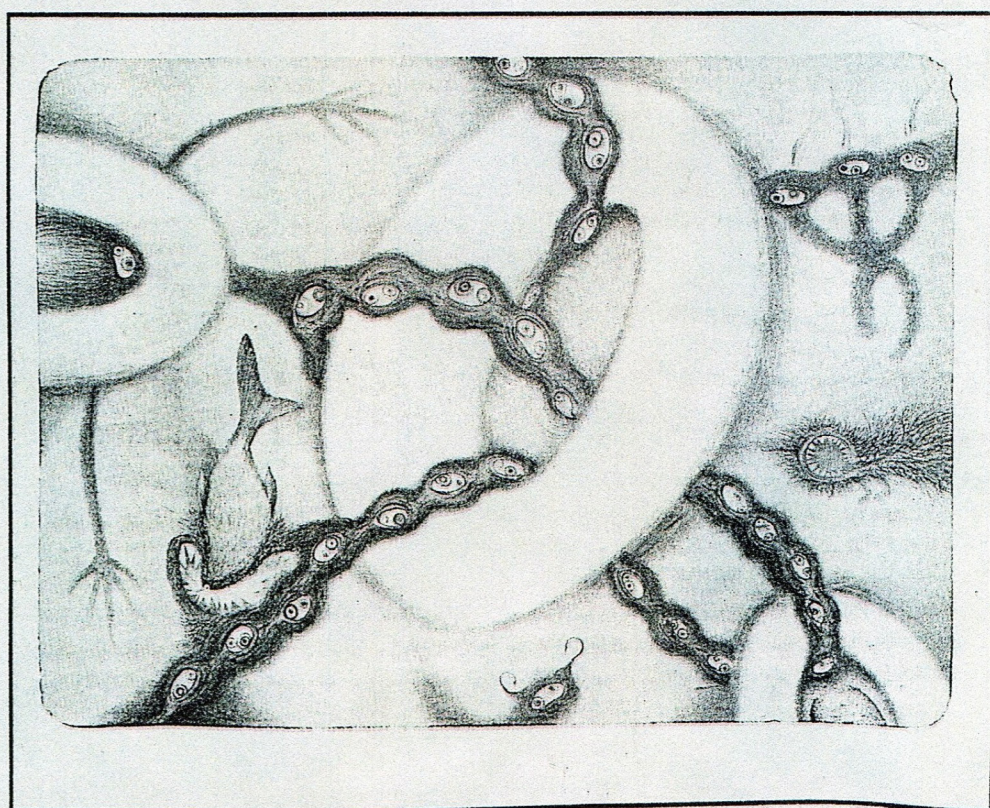
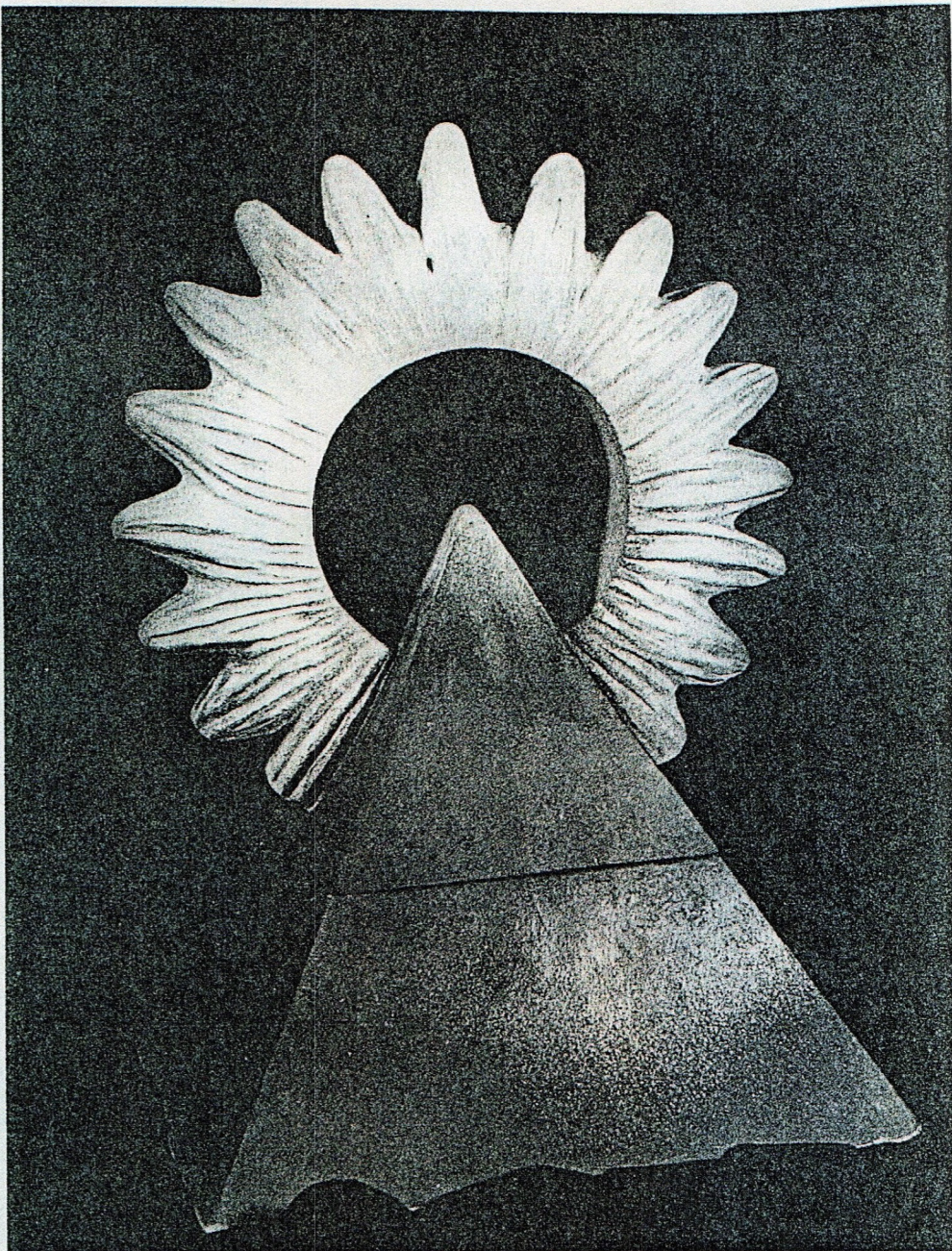
: Na kulturní život v samotné obci vyčleňuje určitý finanční obnos každá městská rada (radnice). Stává se tedy, že se na jednu akci sejdou finance z více zdrojů, počínaje radnicí a konče prefekturou. Vysoce ceněna je zejména zavedená tradice, ale projeví-li i nový projekt životaschopnost, je zpravidla velmi pružně zahrnut do rozpočtu městské rady⁵⁾. Organizátoři akce se mohou také

→ 5/ Dalibor Res: Slunce nad pyramidou, kamenina, v. 65 cm, 1991 / The Sun over the Pyramid, earthenware / Sonne über der Pyramide, Steingut

→ 6/ Miroslav Pošvic: Lov, barevná litografie, 60 x 48 cm, 1992 / Hunt, colour lithograph / Jagd, Farblithographie

obrátit třeba na tucet dalších institucí - státních, soukromých, církevních. Odpisy částek věnovaných na kulturní účely nejsou tak striktně limitovány jako u nás, a tak místní podnikatelé mohou na reklamě a sponzorování jen vydělat. Sbíhají-li se prostředky na podporu určitého projektu, obvykle se založí nadace. Ta soustředí všechny peníze, použije je, vyúčtuje a pak většinou skončí svou činnost (ročně ve Francii vzniká až 40 tisíc takových nadací). Při spoustě dobrých nápadů se tak vlastně vytváří soutěž neboli *grant* o to, který z nápadů-projektů je skutečně nejlepší a nejzajímavější. Systém je velmi pružný, skrývá v sobě motivaci a při možnosti zainteresovat na realizaci projektu více institucí dává větší naději na vyrovnanou kvalitu uskutečněných akcí.

Jednou z nich byla i naše stáž v Montpellier. Francouzi znají z českých výtvarníků jen málo umělců, většinou pouze ty žijící v zahraničí, jako Šímu, Kupku, Koláře, Jetelovou a Kunderu z literatury. Proto byl pochopitelný jejich zájem poznat naši zemi. Tím projekt nabyl nových rozměrů - kromě stáže v Drážďanech, původně plánované, přibyla i Praha, jako další město „Východu“, kde se uskutečnilo setkání O. F. A. J. Nebylo to zde se zabezpečením pobytu a práce skupin výtvarníků z Francie a Drážďan právě jednoduché. Každou skupinu tvořili 3 malíři, 2 sochaři, 2 fotografové, 2 „videoartisté“, tanečníci, hudebníci a 2 organizátoři. Pro aktivity tohoto typu, uskutečňované navíc mimo rámec mezivládních kulturních dohod, neexistoval precedens. Nakonec projekt zaštitilo MŠMT ČR a problémy se podařilo překonat - včetně uskutečnění závěrečné výstavy doprovobené malým sborníkem. Proběhlo i setkání se širší odbornou veřejností a studenty uměleckých škol na videoprojekci věnované Radku Pilařovi. Svá díla zde předvedli francouzští „videoartisté“, soustředění kolem galerie Regard v Nîmes, se kterými R. Pilař spolupracoval.

→ 7/ Daniela Messiereerová: Jaro, olej,
60 x 60 cm., 1992 / Spring, oil painting /
Frühling, Öl

8/ Markéta Dordová: Objekt, keramika,
v. 40 cm, 1992 / Object, ceramics / Objekt,
Keramik

Fotografie: Jana Křížová (1,2,4), Dalibor Res (5),
a z archivu výtvarníků

: A co říci závěrem? Každý z účastníků
tohoto Setkávání vnímal všechno, co
viděl, slyšel a prožil osobitě, po svém.
V tvorbě se tyto nové poznatky odrazí
více či méně, dříve či později. Jisté však
je, že podobná setkání jsou potřebná
a prospěšná všem.

Poznámky:

1) Tato organizace byla založena v r. 1963 a od té
doby se již více než 4,5 mil. mladých Francouzů
a Němců setkala na více než 154 000 setkání.
Tato setkání jsou subvencována např. v r. 1993
částkou 146,8 milionů franků. V r. 1991 se
setkalo 160 000 mladých lidí během 7 200 akcí.
Na různých formách setkání mladých lidí se
zúčastnilo: 50,89% mladších 16 let, 49,11%
mládeže a mladých dospělých, z toho 24,99%
pracujících, 15,79% školáků, 8,33% studujících
VŠ. Formy setkávání jsou různé: setkání skupin
(1-3 týdny), individuální programy (1 měsíc až
1 rok), jazykové formace, pedagogická příprava,
setkání v oblasti kultury aj.

2) Např.: Architektura a urbanismus (v Paříži),
Moc a význam médií (v Berlíně), Moderní umění
v mezinárodním kontextu (v Gemerode), Taneční
hnutí (v Avignonu), Sochařství v přírodě - land-
art (na Meklenburských jezerech), Muž a žena,
nové ideály?, situace ve Francii a Německu
(v Carcassonne), Zdraví, nemoc a průmyslová
společnost (v Clermont-Ferrandu) a mnohá další.

3) Pro ilustraci jen některé nejnámější festivaly:
Divadelní festival (v Avignonu), Mezinárodní
festival tance (v Sete), Hudební a taneční festival
(ve Vallée de l'Orb), Mezinárodní festival umění
na ulici, Přehlídka fotografie (v Nîmes a Arles),
Festival Massenet - choreografie, hudba, recitace
(v Saint-Etienne), Přehlídka chorální hudby
(v Lorraine) ad.

4) Byla jsem svědkem jednoho takového
pracovního setkání člověka odpovědného za
malířství. Přišla za ním mladá malířka,
absolventka vysoké školy. Chtěla uskutečnit
svou výstavu, avšak v Montpellier nežila tak
dlouho, aby navázala nějaké osobní vztahy, a tak
potřebovala získat tip nebo doporučení apod.
Přinesla ukázky prací, formulovala své názory
a tvůrčí přístupy. Během půlhodinového, velmi
živého rozhovoru se dohodli na následujícím
postupu: protože práce byly zajímavé, pracovník
rady jí navrhl, aby si připravila několik malých
portfolií, a umluvili si schůzku s tím, že ji dovede
k několika galeristům, jejichž koncepce a
výstavní prostory by korespondovaly s jejími
pracemi. Nakonec se dohodli i na příspěvku na
uhrazení nájmu.

5) Příkladem může být keramický veletrh
Terralha v Saint-Quentin-de-la-Poterie (viz U+Ř
1/93, str. 6)

Mgr. Jana Křížová (1959), keramička,
koordinátorka a organizátorka akce O. F. A. J.
v ČR

